

Tjänsteställe/handläggare

Kansliavdelningen
Sanna Jansson
E-post: Sanna.Jansson@nynashamn.se

Beslutsinstans
Kommunstyrelsen

Samordnat svar på revisionsrapport om barn och ungas psykiska ohälsa

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. anta förvaltningens tjänsteutlåtande med diarienummer KS/2022/0180/007-12 som svar på revisionsrapporten "Barn och ungas psykiska ohälsa - Nynäshamns kommun".

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna har genomfört en granskning i syfte till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden samt kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig verksamhet för barn och unga med psykisk ohälsa.

Revisorernas samlade bedömning är att barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden och kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet för barn och unga med psykisk ohälsa. För kultur- och fritidsnämnden görs ingen samlad bedömning då nämnden enligt lagstiftningen inte har något tydligt uppdrag avseende psykisk ohälsa. Inte heller för näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden görs någon samlad bedömning då nämnden bara funnits sedan den 1 september 2021.

Kommunstyrelsen ska med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som redovisas i rapporten lämna ett samordnat svar till revisorerna.

Ärendet

Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna har genomfört en granskning i syfte till att bedöma om barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen säkerställer en ändamålsenlig verksamhet för barn och unga med psykisk ohälsa. Resultatet av granskningen presenteras i rapporten "Barn och ungas psykiska ohälsa - Nynäshamns kommun".

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med både politiska företrädare och tjänstepersoner och har utgått ifrån följande sex revisionsfrågor.

1. Finns det tillräckliga strukturer och rutiner för samverkan kring barn och ungdomars psykiska ohälsa inom kommunen?
2. Finns det tillräckliga rutiner för hantering av orosanmälningar inom kommunen? Hur har dessa utvecklats över tid och vad resulterar anmälningarna i för åtgärder?
3. Finns det en tydlig ansvarsfördelning mellan de olika nämnderna och mellan de berörda verksamheterna?
4. Finns det metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?

5. Får nämnderna tillräcklig information om utvecklingen av den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar?
6. Vilken analys och slutsats har nämnderna dragit utifrån utvecklingen de senaste åren och vidtar nämnderna aktiva åtgärder för att minska den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar?

Revisorernas samlade bedömning är att barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden samt kommunstyrelsen inte helt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet för barn och unga med psykisk ohälsa. För kultur- och fritidsnämnden görs ingen samlad bedömning då nämnden enligt lagstiftningen inte har något tydligt uppdrag avseende psykisk ohälsa. För näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden görs ingen bedömning då nämnden bara funnits sedan den 1 september 2021.

Revisorerna lämnar följande rekommendationer:

1. Kommunstyrelsen behöver säkerställa en ökad samverkan på politisk nivå mellan nämnderna inom det granskade området.
2. Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden behöver säkerställa att både nämnden och de verksamheter som nämnden ansvarar för blir en naturlig del i den samverkan som finns och nu ytterligare utvecklas mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Revisorerna har begärt ett samordnat svar från kommunstyrelsen med anledning av de iakttagelser och rekommendationer som redovisas i rapporten. Revisorerna önskar även att kommunstyrelsen och nämnderna i svaret kommenterar hur samverkan med regionen avseende barn och unga med psykisk ohälsa fungerar.

Remissförfarande

Eftersom revisorerna begärt ett samordnat svar från barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden, näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen skickade kommunstyrelsen rapporten på remiss den 12 maj 2022.

Samtliga tillfrågade nämnder har besvarat remissen. Nedan återges remissvaren i sammanfattad form. De fullständiga remissvar biläggs beslutsunderlaget.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn- och utbildningsnämnden delar bedömningen i granskningsrapporten om att ett arbete rörande psykisk ohälsa/hälsa inte låter sig inordnas i en sedvanlig nämndorganisation utan behöver hanteras bredare. För att bidra till ökad förståelse och förankra Nynäshamnsmodellen i kommunen avser nämnden att som ett första steg presentera modellen för kommunstyrelseförvaltningen, kommunledningsgruppen samt på nästkommande medarbetarforum.

Nämnden föreslår att näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden ska delta i den samverkan som upparbetats mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnden föreslår även att en representant från näringslivs- och arbetsmarknadsförvaltningen ska tillsättas i den styrgrupp som utvecklar Nynäshamnsmodellen. Detta för att tydligare ge mandat och förankra modellen även inom näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsområden.

Nämnden noterar att "Främjande förebyggande förskola" på sidan 13 i granskningsrapporten beskrivs som ett projekt. Nämnden anser inte att detta är ett projekt utan att det ska betraktas som ett arbetssätt.

Socialnämnden

Socialnämnden delar revisorernas bedömning om att andra kommunala verksamheter som berörs av barn och ungas psykiska ohälsa bör involveras i Nynäshamnsmodellen på såväl nämnd som förvaltningsnivå. Nämnden delar även revisorernas bedömning kring information och uppföljning och

anser att en utökad samverkan - där övriga nämnder bjuds in till socialförvaltningens och barn- och utbildningsförvaltningens befintliga samverkan – kan möjliggöra en samsyn av det samlade arbetet.

Gällande samverkan med regionen kopplad till barn och ungas psykiska hälsa finns för närvarande flera överenskommelser och samverkansformer.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden framför i sitt yttrande att nämndens verksamheter har en stor del i arbetet med ungas psykiska hälsa. Nämnden framför att nämndens verksamheter arbetar för barn och ungas psykiska hälsa genom att:

- stötta föreningslivet i hälsofrämjande arbete.
- samtliga verksamheter arbetar utifrån barnkonventionen.
- UNG fritid är utåtriktad, mobil, med utökad målgrupp och med ett stort engagemang i barn och ungas välbefinnande.
- inkludera unga med funktionsvariation och genom särskild verksamhet som riktar sig till personer med funktionsvariation (exempelvis UNG fritids Onsdagsvillan och bibliotekets Äppelhylla).

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden delar revisorernas bedömning om att samverkan på politisk nivå behöver säkerställas. Exempelvis behöver möjlighet till gemensamma presidiesammanträden för de tre nämnderna ses över och det behöver skapas utrymme för nämnden att delta i den samverkan som redan finns upprättad mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Gällande samverkan på verksamhetsnivå framför nämnden att det främst är gymnasiet, kommunala aktivitetsansvaret (KAA) och Ung i Nynäs som har behov av samverkan. Nämnden föreslår att representanter för dessa verksamheter bjuds in till samverkan av företrädare för Nynäshamnsmodellen. På så sätt kan samarbetet i Nynäshamnsmodellen utökas till att även omfatta relevanta verksamheter hos näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden.

När det gäller samverkan med regionen sker detta i begränsad omfattning. Däremot deltar nämnden i nätverket för utbildning i Storstockholm där frågor om barn och ungas psykiska ohälsa kommer upp till diskussion. I övrigt sker samverkan med regionen i viss mån på strategisk nivå via Samordningsförbundet Östra Södertörn. Någon samverkan på operativ nivå finns däremot inte i dagsläget.

Kompletterande information om Nynäshamnsmodellen

Ett samordnat svar på revisorernas rapport *Barn och ungas psykiska ohälsa* behandlades av kommunstyrelsens arbetsutskotts den 18 augusti 2022 § 129. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade att återremittera ärendet för en utförligare beskrivning av Nynäshamnsmodellen, samt för att utreda hur väl Nynäshamnsmodellen är känd bland lärarna i Nynäshamns skolor och hur skolorna arbetar med modellen. För att besvara återremissen har information inhämtats dels från näringslivs- och arbetsmarknadsförvaltningen, dels från barn- och utbildningsförvaltningen. Resultatet av informationsinhämtningen redovisas nedan.

Nynäshamnsmodellen handlar om att främja barn och ungas skolgång och utveckling genom att ha barn och ungas utveckling och hälsa i fokus. För att göra detta har en nämndöverskridande organisation tillskapats som formulerar främjande och förebyggande aktiviteter, insatser och arbetsätt.

Organisationen består av en samordningsgrupp och en styrgrupp. Samordningsgruppen tillsätter sedan arbetsgrupper för att arbeta med uppdrag, så kallade prioriterade områden, som styrgrupp i dialog med berörda nämndutskott beslutar om. I nuläget finns fyra prioriterade områden och för respektive område har en arbetsgrupp utsetts.

De prioriterade områdena är:

- Hitta sätt att arbeta främjande och förebyggande inom förskolan
- Våldsprevention för åldersspannet 0-20 år
- Motverka problematisk skolfrånvaro
- Framtagande av en rättssäker samtyckesblankett som kan användas i arbetet med individer

Nynäshamnsmodellen är känd bland kommunens rektorer. Däremot går det inte att säga hur väl känd den är bland kommunens lärare. Många känner till den då den omskrivits och diskuterats både på nämnd- och förvaltningsnivå men skolorna har ännu inte informerat om den på verksamhetsnivå. En del skolor har redan arbetat med insatser och aktiviteter som utmynnat ur Nynäshamnsmodellen. När de arbetat med dessa är det dock inte säkert att de använt benämningen *Nynäshamnsmodellen* eftersom modellen endast beskriver strukturen för hur det nämndöverskridande samarbetet ska fungera. Varje enskild lärare kommer därför inte arbeta med modellen i sig, utan kommer att involveras i aktiviteter och insatser som arbetsgrupperna implementera utifrån prioriteringar som gjorts inom Nynäshamnsmodellen.

Barn- och utbildningsförvaltningen planerar att informera om modellen på skolorna under hösten 2022. Näringslivs- och arbetsmarknadsförvaltningen har inte planerat in något sådant tillfälle för gymnasiet men bedömer att begreppet redan är relativt känt. Detta då de arbetat med aktiviteter och insatser som modellen förordat, bland annat kopplat till ungdomsmottagningen.

Samordnat svar avseende iakttagelser, rekommendationer och samverkan med regionen Revisionsfråga 1

Finns det tillräckliga strukturer och rutiner för samverkan kring barn och ungdomars psykiska ohälsa inom kommunen?

I granskningsrapporten görs bedömningen att det till viss del finns tillräckliga strukturer och rutiner. Det anges att det är positivt att Nynäshamnsmodellen – där förskola, skola och socialtjänst samarbetar – är under utveckling men att även näringslivs- och arbetsmarknadsnämndens och kultur- och fritidsnämndens verksamheter bör involveras. Även samverkan och samordning på politiks nivå bedöms vara önskvärt.

Förvaltningen anser att strukturer och rutiner för samverkan finns och att dessa ska fortsätta utvecklas och anpassas till kommunens organisation.

Revisionsfråga 2

Finns det tillräckliga rutiner för hantering av orosanmälningar inom kommunen? Hur har dessa utvecklats över tid och vad resulterar anmälningarna i för åtgärder?

I likhet med revisorernas bedömning anser förvaltningen att det finnas tillräckliga rutiner för såväl genomförande av anmälan som hantering av inkomna orosanmälningar.

Revisionsfråga 3

Finns det en tydlig ansvarsfördelning mellan de olika nämnderna och mellan de berörda verksamheterna?

Nämndernas ansvar regleras i av fullmäktige antagna reglementen. I likhet med revisorernas bedömning anser förvaltningen att fördelningen är tydlig.

Revisionsfråga 4

Finns det metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt?

I granskningsrapporten anges att en hållbarhetsstrategi och en handlingsplan för suicidprevention är under framtagande. Sedan granskningsrapporten skrevs har fullmäktige antagit handlingsplanen för suicidprevention¹ och ett hållbarhetsprogram².

Förvaltningen delar bedömningen i revisionsrapporten om att det i kommunen finns ett stort fokus på att utveckla metoder och arbetssätt för förebyggande arbete och tidig upptäckt och att Nynäshamnsmodellen stödjer att detta vid behov sker i samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst.

Revisionsfråga 5

Får nämnderna tillräcklig information om utvecklingen av den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar?

I revisionsrapporten anges att frågan delvis uppfylls. I rapporten görs bedömningen att respektive nämnd får tillräcklig information och uppföljning av den verksamhet som rör den specifika nämnden men att samverkan mellan samtliga berörda nämnder behöver utvecklas. Om samverkan utvecklas skulle detta kunna möjliggöra för en mer gemensam information och uppföljning av det samlade arbetet till samtliga berörda nämnder.

Förvaltningen håller med om att samverkan kan utvecklas. Däremot anser förvaltningen, liksom bedömningen i revisionsrapporten, att respektive nämnd får tillräcklig information och uppföljning av den verksamhet som rör den specifika nämnden. Eftersom respektive nämnd ansvarar för sin verksamhet är det viktigt att information och återkoppling sker på nämnd- och verksamhetsnivå.

I och med kommunens antagna hållbarhetsprogram har det tillkommit ett mål gällande barn och ungas psykiska hälsa. Uppföljningen av hållbarhetsprogrammet väntas bidra till en mer samlad bild av kommunens folkhälsoarbete och därmed även barn och ungas psykiska hälsa, vilket efterfrågas i granskningsrapporten. Arbetet med hållbarhetsprogrammet kan därför generera viktigt kunskapsunderlag gällande folkhälsan i kommunen som respektive nämnd sedan kan använda i sin verksamhet.

Revisionsfråga 6

Vilken analys och slutsats har nämnderna dragit utifrån utvecklingen de senaste åren och vidtar nämnderna aktiva åtgärder för att minska den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar?

Nämnderna följer kontinuerligt upp sin verksamhet genom tertiäruppföljningar och årsredovisningar. Utöver ekonomi följs även de mål upp som fullmäktige och nämnder beslutat om för verksamheterna.

Förvaltningen anser att kommunen vidtar aktiva åtgärder för att minska den psykiska ohälsan hos barn och unga. Hur kommunen arbetar med dessa frågor och vilka åtgärder som är aktuella har redovisats i rapporten under de tidigare revisionsfrågorna.

Rekommendation 1

Kommunstyrelsen behöver säkerställa en ökad samverkan på politisk nivå mellan nämnderna inom det granskade området.

Förvaltningen har inget att erinra mot en ökad samverkan på politisk nivå men vill påminna om att kommunstyrelsen inte kan besluta över andra nämnder, exempelvis hur de ska samverka. Däremot kan kommunstyrelsen genom sin uppsiktsplikt följa att verksamheten fungerar på ett tillfredställande sätt. Inom ramen för uppsiktsplikten kan kommunstyrelsen lämna råd, anvisningar och förslag till

¹ Kommunfullmäktiges beslut från den 21 april 2022 § 60, KS/2020/0080/009

² Kommunfullmäktiges beslut från den 21 april 2022 § 61, KS/2020/0081/400

åtgärder som kommunstyrelsen anser bör vidtas. Om dessa inte följs och behov av bindande direktiv föreligger, kan styrelsen, som saknar egna maktmedel, initiera ett ärende i fullmäktige som då kan ge nämnden ett direktiv; givet att detta faller inom fullmäktiges kompetens.

Barn- och utbildningsnämnden anger i sitt yttrande att de för att bidra till ökad kommunikation inom kommunen rörande frågor kring barn och ungas psykiska hälsa som ett första steg kommer presentera Nynäshamnsmodellen för kommunstyrelseförvaltningen, kommunledningsgruppen samt på nästkommande medarbetarforum. Barn- och utbildningsnämnden gör bedömningen att en djupare och bredare förankring av Nynäshamnsmodellen kommer stärka arbetet både inom och mellan nämnderna.

Förvaltningen ställer sig positiv till barn- och utbildningsnämndens förslag att förankra Nynäshamnsmodellen och kommer verka för att förankringen kommer ske på av nämnden föreslaget sätt.

Förvaltningen konstaterar även att samverkan finns mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden och att dessa båda nämnder ställer sig positiva till att bjuda in även näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden i samverkan. Förvaltningen förutsätter att detta kommer till stånd under hösten 2022 och avser att följa att så sker.

Rekommendation 2

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden behöver säkerställa att både nämnden och de verksamheter som nämnden ansvarar för blir en naturlig del i den samverkan som finns och nu ytterligare utvecklas mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden har i sitt remissvar angett att nämnden behöver och vill inkluderas i den samverkan som idag finns mellan barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden. Förvaltningen ser inte att någon av de berörda nämnderna har någon erinran mot att näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden deltar i samverkan varför förvaltningen förutsätter att denna utvecklas under hösten 2022.

Samverkan med regionen

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden framför i sitt yttrande att viss samverkan sker med regionen. Därutöver deltar nämnden i ett nätverk i Storstockholm där fråga om barn och ungas psykiska hälsa kommer upp till diskussion. Även på strategisk nivå sker viss samverkan genom Samordningsförbundet Östra Södertörn. Däremot har nämnden idag i övrigt ingen samverkan på operativ nivå med Region Stockholm.

Socialnämnden framför i sitt yttrande att det för närvarande finns flera överenskommelser och samverkansformer med regionen kopplat till barn och ungas psykiska hälsa. Exempelvis har kommunen blivit tillfrågad om att ingå i ett samverkansprojekt avseende målgruppen 15–29 år gällande främjandet av psykisk hälsa och välbefinnande. Socialnämnden har ställt sig positiva till deltagande i ett sådant projekt.

Socialnämnden framför även att det i dagsläget finns en samverkansgrupp upparbetad mellan regionen och barn och ungdomsenheten gällande barn och unga i behov av särskilt stöd. Det finns också en befintlig överenskommelse mellan Stockholms läns kommuner och Region Stockholm om samverkan kring hälso-, sjuk och tandvård för barn som vårdas utanför det egna hemmet som nämnden arbetar utifrån.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att tjänsteutlåtandet behandlar de frågor som revisorerna efterfrågar. Förvaltningen föreslår därför att kommunstyrelsen ska anta tjänsteutlåtandet som svar på revisionsrapporten "Barn och ungas psykiska ohälsa – Nynäshamn" och översända det till revisorerna.

Petra Kålbäck
Tf. kommundirektör

Sanna Jansson
Kommunjurist

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande, KS/2022/0180/007-12

Revisionsrapport

Följebrev till revisionsrapport

Remissvar från kultur- och fritidsnämnden

Remissvar från barn- och utbildningsnämnden

Remissvar från näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Remissvar från socialnämnden

Beslut från kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-08-18 § 129

Skickas till

Akten

Revisorerna

Socialnämnden

Barn- och utbildningsnämnden

Näringslivs- och arbetsmarknadsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden